

BIJLAGE

Toelichting en procedure benoemen van een wethouder bij een tussentijdse vacature

Vacature (tussentijdse)

In dit geval heeft een wethouder tussentijds, dat wil zeggen tussen twee verkiezingen, ontslag genomen. Daartoe is hij/zij te allen tijde bevoegd. Het ontslag gaat in 1 maand na de dag van ontslagname, of zoveel eerder als een opvolger is benoemd.

De raadsfractie CDA beveelt Willeke van Zeeland aan als nieuwe wethouder.

Kandidaat / kandidaten

CDA Gemert-Bakel heeft de raad bekend gemaakt met de kandidatuur van het huidige gemeenteraadslid W.S.A. van Zeeland.

De voorzitter zal tijdens de raadsvergadering informeren of naast mevrouw Van Zeeland nog andere personen kandidaat zijn.

Aanbeveling (geen voordracht)

Ofschoon in het spraakgebruik vaak van voordracht wordt gesproken, is daarvan in termen van de Gemeentewet geen sprake. Formeel betreft het een aanbeveling. Dit is van belang voor de stemprocedure.

De wet bepaalt dat een raadslid niet deelneemt aan de stemming over "een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat". Een voorstel tot benoeming gaat hem persoonlijk aan "wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt" (artikel 28, lid 1, onder a, lid 3, Gemeentewet). Kort gezegd is dus de aard van de stemming van belang.

Raadsleden hebben bij deze benoeming van een wethouder evenwel de mogelijkheid om op het stembriefje de naam van een kandidaat die hun voorkeur heeft in te vullen (die van de voorgestelde / aanbevolen persoon, of die van een ander). Er is in dit geval dus geen sprake van een voordracht of een anderszins beperkte keuze en aan de stemming mag om die reden dan ook worden deelgenomen door het raadslid dat ter benoeming is voorgesteld. Dit raadslid kan immers op het stembriefje een andere naam dan de eigen naam invullen. Om die reden wordt gesproken van een vrije stemming.

Een andere reden voor het mogen meestemmen van een raadslid/kandidaat wethouder is dat een democratisch gekozen vertegenwoordiger niet te snel het recht op stemming mag worden ontnomen. Bovendien zou een verbod de politieke (stem)verhoudingen onaanvaardbaar kunnen veranderen.

Hierbij is het denkbaar dat een kandidaat-wethouder die voor benoeming wordt aanbevolen, uit eigen overwegingen en om iedere schijn van belangenverstrengeling te vermijden afziet van het meestemmen over de benoeming. Hoewel het uitgangspunt is dat zeer terughoudend moet worden omgegaan met het inperken van het stemrecht van gekozen volksvertegenwoordigers, laat de wet de betrokkene wel de ruimte daarin een eigen afweging te maken.

Geloofsbrief en Commissie

Het Reglement van Orde (RvO) van de gemeenteraad maakt onderscheid tussen het benoemen van een nieuw college (d.w.z. de wethouders) na verkiezingen en het tussentijds benoemen van één wethouder. De commissie die de geloofsbrief onderzoekt mag in het eerste geval zijn samengesteld met raadsleden uit alle raadsfracties. In het laatste geval

mag een raadslid dat tot dezelfde fractie behoort als de wethouder kandidaat niet in deze commissie zitting nemen. Gelet op aanbeveling van het raadslid Van Zeeland, neemt in de commissie geloofsbrieven geen raadslid van de fractie CDA zitting.

De voorzitter heeft in dit verband drie raadsleden in een ad hoc commissie benoemt die namens de raad de geloofsbrief van de kandidaat wethouder onderzoekt en in de raadsvergadering aan de raad zal rapporteren over haar bevindingen.

De kandidaat wethouder legt de documenten en informatie over die nodig zijn voor de door de commissie te verrichten toetsing. De kandidaat wethouder maakt bovendien alle overige door haar in dat verband relevant geachte informatie aan de commissie kenbaar.

De commissie toetst de van de kandidaat wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van in elk geval een zestal voorschriften:

- de verklaring omtrent gedrag
- de artikelen 35, 36a, 10 en 41a Gemeentewet (benoembaarheidsvereisten)
- de artikelen 41b en 12 Gemeentewet (nevenfuncties)
- artikel 36b Gemeentewet (onverenigbare functies)
- de artikelen 41c, 15 en 46 Gemeentewet (onverenigbare of verboden handelingen)
- de gedragscode voor burgemeester en wethouders van de gemeente.

De commissie verricht haar werkzaamheden in een niet openbare vergadering waarvan geen verslag wordt gelegd. De kandidaat wethouder wordt in de gelegenheid gesteld de documenten en aangedragen informatie mondeling toe te lichten. Op basis van de beoordeelde informatie rapporteert de commissie aan de raad ten aanzien van de benoembaarheid van de voorgedragen wethouder. Indien de ad hoc commissie niet unaniem is in haar oordeel wordt hiervan melding gemaakt in haar rapportage.

Parrallel voert de burgemeester over mogelijke risico's op het gebied van bestuurlijke integriteit een gesprek met de kandidaat wethouder en rapporteert de burgemeester hierover aan de raad.

Stemming en Commissie

Zoals gesteld, betreft het een vrije stemming. Tevens betreft het een geheime stemming. Dit houdt in dat raadsleden op een daarvoor aangereikt stembriefje de naam aangeven van de persoon die zij als wethouder wensen te benoemen. Alle daarna dichtgevouwen / gesloten stembriefjes worden door de bode ingenomen en bij de commissie van stemopneming en de raadsgriffier gebracht. Van belang is dat niet herleidbaar is door welk raadslid een bepaalde stem is uitgebracht. De voorzitter benoemt in het begin van de raadsvergadering de commissie van stemopneming.

De Gemeentewet stelt hierover in artikel 30 het volgende:

1. Voor het tot stand komen van een beslissing bij stemming wordt de volstreckte meerderheid vereist van hen die een stem hebben uitgebracht.
2. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje

Daarop vult ons RvO aan dat:

Voor het bepalen van de volstreckte meerderheid als bedoeld in artikel 30 van de Gemeentewet worden geacht geen stem te hebben uitgebracht die leden die geen behoorlijk stembriefje hebben ingeleverd. Onder een niet behoorlijk ingevuld stembriefje wordt o.a. verstaan:

- een blanco ingevuld stembriefje;
- een ondertekend stembriefje;
- een stembriefje waarop meer dan één naam is aangegeven.

Wees er dus op bedacht dat een blanco stembriefje gezien wordt als een niet uitgebrachte stem.

Beëdiging

Na kandidaatstelling en aanbeveling, rapportage en advies van de commissie onderzoek geloofsbrief, en benoeming door stemming kan beëdiging volgen. De Gemeentewet schrijft het volgende voor:

Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen legt de benoemde wethouder, in de vergadering van de raad, in handen van de voorzitter, de eed (verklaring en belofte) af.

Aannemen

Artikel 40 Gemeentewet bepaalt het volgende.

De benoemde wethouder deelt de raad uiterlijk op de tiende dag na de kennisgeving van zijn benoeming mee of hij de benoeming aanneemt. Indien deze termijn verstrijkt zonder mededeling, wordt de benoemde wethouder geacht de benoeming niet aan te nemen.

Het is gebruikelijk het afleggen van de eed (verklaring en belofte) gelijk te stellen aan het aannemen van de benoeming. Het staat de voorzitter overigens vrij om de wethouder te vragen expliciet uit te spreken dat benoeming is aanvaard.